אדרבה דם הוה ליה לרבויי שכן מתיר כמותה *נפסל בשקיעת החמה כמותה הנך נפישן אמר מר שומע אני אפילו עצים נמי שנקראו קרבן א) מאן שמעת ליה דאמר עצים איקרי קרבן ג) רבי לרבי מבעיא (בעי) מלח ד)דתניא קרבן (מנחה) מלמד *שמתנדבין עצים וכמה שני גזרין וכן הוא אומר *והגורלות הפלנו על קרבן העצים *רבי ד) אמר עצים קרבן מנחה הן טעונין מלח וטעונין הגשה *ואמר רבא לדברי רבי עצים טעונין קמיצה וא"ר פפא לדברי רבי עצים צריכין עצים סמ' מכן עצים ואלא קרא למעוטי מאי אי למעוטי דם מעל מנחתך נפקא:

אפיק

דם נפסל בשקיעת החמה. דאינו ראוי לזרוק בלילה דכתיב "ביום צותו את בני ישראל להקריב וגו'" (ויקרא ז) ט) (אורס) לאחר נפסל בלינה כדאמרינן במס' זבחים בפרק איזהו מקומן (דף נו.) מנין לדם שנפסל בשקיעת החמה תלמוד לומר "ביום הקריבו את זבחו וגו'" והתם יליף לה תודה אור שפיר וכן קמן דלעיל מביום צותו ו)(כתב) "זאת התורה לעולה ולמנחה וגו'" אבל אברי עולה הותרו להקריב כל הלילה כדאמרינן בהאי פירקין (דף כו:) *מנלן מבא השמש כלומר לאחר בא השמש ומקטירין כל הלילה: **קרבן.** "נפש כי תקריב קרבן מנחה וגו'": **שני גזרין.** שני בקעיות גדולות: וכן הוא אומר. דעצים קרבן מקרא ולהכי נקט שני גזרין ז) כדילפינן מקרא פרק שלישי דמסכת יומא (דף כו.) ח): **לדברי רבי.** דמקיש עצים ט) *למליחה ולהגשה כמנחה טעונין קמילה כמנחה והמתנדב שני גזרין יביא עצים אחרים להסיקן: **דם מעל מנחתך נפקא.** ותרי מיעוטי למה לי נימא קרבן כלל מעל מנחתך פרט כל קרבנך חזר וכלל י) אף כל שאחרים באין לו חובה ולא דם דאין אחרים באין לו חובה דהשתא ליכא למיפרך אי מה יא) מנחה שמתרת אף כל כו' דאם כן (א) דמדרבים בגלל דאחרים באין חובה לה כל הנך ובגלל דמתיר מרבית דם אף כל למעוטי מאי בשלמא למאי דהוה סליק אדעתין מעיקרא יב) *(והע"ג) דאף כל הוה ממעט נמי עצים יג) הוה מצי למיפרך *דנרבי בגלל אחרים באין חובה כל הנך ובגלל דמתיר מרבית לדם (ונרבי דם בגלל דמתיר) ואף כל למעוטי עצים שאין אחרים באין להם חובה ואינן מתירין והכי אלמריך מעל מנחתך יתירא למעוטי דם אבל השתא דאמרת עצים אחרים באין חובה להם אי מרבי דם בגלל דמתיר אף כל למעוטי מאי יד) (קרא' למאי אתא מנחת') דדרשינן מינה לעיל אף כל שאחרים באין להם חובה אבל מידי אחרינא לא מאי אתא למעוטי: **נסכים.** טו) אין אחרים באין לו חובה:

דתניא

אדרבה דם הוה ליה לרבויי כו'. ותימה דלא חשיב פיגול דדם וקומץ לא מחייב עלייהו משום פיגול כדאמרינן בהקומץ זוטא (לעיל דף יד.) דאינהו גופייהו מתירין נינהו אבל אברים חייבים עלייהו משום פיגול: **נפסל** בשקיעת החמה כמותה. ברים מי שהיה טמא (פסחים דף נג.) דאמרינן דמשקיעת החמה עד צאת הכוכבים ד' מילין לר' יהודה שקשה ר"ת דבסוף במה מדליקין (שבת דף לה.) משמע טז) דלרבי יהודה משתשקע החמה עד "הלילה שני חלקי מיל ותירץ ר"ת דמשתשקע החמה משמע סוף שקיעת החמה שכבר שקעה החמה אבל משקיעת החמה משמע מתחילת שקיעה קודם מדאמרי' (שבת דף כא:) גבי נר חנוכה מצותה משתשקע החמה ואי בתחילת שקיעה עדיין הוא יום גדול והוה שרגא בטיהרא ולפיכך שקיעת החמה נמי דהכא גבי דם בתחילת שקיעה איירי וניחא טפי משום דאמרינן בסוף איזהו מקומן (זבחים דף נו.) מנין לדם שנפסל בשקיעת החמה שנאמר ביום הקריבו את זבחו ביום שאתה זובח אתה מקריב ואי בסוף שקיעה קאמר למה לי קרא פשיטא דנפסל בלינה דאין יכול לזורקו דכתיב ביום צותו ועמוד השחר פשיטא דפוסלת בו וכמו כן דאימורים ופי' שם בקונטרס דנ"מ אם עלה לגבי מזבח משום דאין לינה מועלת בראשו של מזבח וקשיא למ"ד מועלת מאי איכא למימר ואין לומר דאיצטריך משום דקי"ל גבי דם אם עלה לא ירד הואיל ולן כשר באימורים ואם מעלהו לגבי מזבח הוה אמינא דיכול לזרוק יז) משום דבהא פלוגתא היא דרבן גמליאל ור' יהושע דר' יהושע אמר ירד ולרבן גמליאל לא ירד וכי תימא דאיצטריך משום דס"ד דלא מיפסיל בלינה כי היכי דאין חייבין עליו משום פיגול וטמא כדאיתא בסוף כל הבשר (חולין דף קיז.) הרי עצים ולבונה דאין חייבין עליהן משום נותר לרבי שמעון ואפילו הכי מיפסלי בלינה כשקדשו בכלי שרת וכי תימא משום דילפינן מדם דלמא שאני דם דמתיר ולפי מה שמפרש רבינו תם דמיירי בתחילת שקיעה ניחא וכן משמע בפ' מי שהיה טמא (פסחים דף צג:) דשחיטה אסורה מתחילת שקיעה גבי מי שהיה בדרך רחוקה דקאמר התם איזוהי דרך רחוקה מן המודיעים לירושלים חמשה עשר מילין ומוכח התם דהיינו חמשה עשר מילין מפלגא דיומא עד שקיעת החמה ולא חשיב "ד' מילין דמשקיעת החמה עד צאת הכוכבים ואי לא מיפסלא דם עד צאת הכוכבים אם כן הוי שעת שחיטה ומיהו קשיא אי בתחילת שקיעה קאמר היכי ממעט לה מביום הקריבו הא עד צאת הכוכבים יום הוא דכתיב (נחמיה ד) והיה לנו הלילה למשמר והיום מלאכה ואשכחן נמי שקיעת החמה דאיירי בסוף שקיעה כגון צאת הכוכבים כדאמרינן בפרק הריני נזיר מן הגרוגרת (נזיר דף טז.) כגון דחזאי תלתא יומי סמוך לשקיעת החמה והיינו בבין השמשות כדאמר עלה בפרק כיצד צולין (פסחים דף פא.) ברואה בין השמשות וגם בפירקין (לקמן דף לו:) כל המניח תפילין אחר שקיעת החמה עובר בעשה והיינו בלילה מדקאמר רבה בר רב הונא ספק חשיכה ספק אינה חשיכה לא חולץ ולא מניח ועוד אמרינן במס' תענית (דף יב.) כל תענית שלא שקעה עליו חמה לא שמיה תענית *ומנהג אבותינו תורה היא שאוכל טועין עד צאת הכוכבים ויש לומר דלעולם נפקא ליה שפיר תחילת שקיעה מביום דאם איננו ענין לסוף שקיעה דנפקא מביום צותו תנהו ענין לתחילת שקיעה ויש מפרשים דמן התורה אינו נפסל עד צאת הכוכבים אלא רבנן עבוד הרחקה ופסלוהו מתחילת שקיעה והעמידו דבריהם במקום כרת לענין דרך רחוקה כדי שיהו זריזין למהר לבא וקשיא דא"כ ליחשביה *(בסוף) פסחים בסוף האשה (דף צב.) בהדי הנך שהעמידו דבריהם במקום כרת ויש לומר דלא חשיב אלא מידי (דלא) דהוו חידוש אבל זה אינו חידוש אם תקנו כדי שימהרו לבא דהכי נמי לא חשיב חתיכת יבלתו והבאתו מחוץ לתחום והרכבתו ובאונן גופיה יש לחלק בין מת לו מת קודם חצות למת לו אחר חצות כדמשמע בפרק מי שהיה טמא (פסחים דף צא.) ואפילו הכי לא חשיב לה והשתא הא דאמרינן בפ' התכלת והנסכים (לקמן דף קא:) לפני זריקה מועלין בו ומוקי לה דקבליה סמוך לשקיעת החמה דלא הוה שהות למורקיה הואי מעילה דרבנן דעד צאת הכוכבים יש שהות לזורקו ומיהו קשיא מדאמרינן בסוף איזהו מקומן (זבחים דף נו:) קדשים הנאכלים ליום אחד מחשבין בדמן משתשקע החמה דאי חישב לזורקו לאחר שקיעה מיד הוי פיגול דהוי מחשב חוץ לזמנו ואין לומר פיגול דרבנן דהא חמיא דאימורים ובשר קדשים איירי דהוי פיגול דאורייתא ולא קתני בשר קדשי קדשים מחצות ואילך דזמן אכילתו מדרבנן וי"ל דהיינו שקיעה בסוף שקיעה דהיינו צאת הכוכבים כמו שמפרש ר"ת דמשתשקע משמע סוף שקיעה:

מלמד שמתנדבים עצים כו'. הא דפליגי הכא רבי ורבנן דלרבנן נדבה ולרבי קרבן גמור היינו כשאמר הרי עלי שני גזרי עצים אלו למזבח כדתניא בתוספתא דשקלים (פ"ג) האומר הרי עלי עצים מביא דמי שני גזרי עצים ונותן לשופר *ולוקחין כהנים בהן עצים ומקריבין אותן על גבי המזבח וניתותים מהן ואין מועלין בהן ואם הקריבן בחוץ פטור ואם אמר הרי עלי שני גזרי עצים אלו למזבח כהן מקבלן הימנו ומקריבן עגבי מזבח ואין ניתותין בהם *אבל מועלין בהם ואם הקריבן בחוץ חייב דברי רבי וחכמים אומרים אם הקריבן בחוץ פטור ואלו ואלו טפלין בלשכת דיר העצים ואם תאמר עצים קרבן רבי היא והא לרבנן נמי איקרו קרבן ולא בעו מליחה וי"ל דמדקאמר עצים ודם משמע ליה דחשיבי קרבן גמור כדם והיינו כרבי: **לדברי** רבי עצים טעונין קמילה. ואם תאמר יח) מ"ש דרבי מקיש עצים למנחה יותר מבשאר קרבנות ויש לומר דהאי קרבן דמרבי מינה עצים מקרבן דגבי מנחה דריש לה בתורת כהנים וא"ת מנלן דמקישין למנחה דנקמצת דאיכא מנחות טובא יט) דאינן נקמצות ויש לומר דלגבי מנחה הנקמצת כתיב (ויקרא ב) ונפש כי תקריב קרבן מנחה ואם תאמר ומה קמילה שייך בעצים הא אין בהם שיריים וכולן נשרפין ויש לומר דאשכחן כי האי גוונא ברים ואלו מנחות (דף עב:) לר' שמעון דמנחת חוטא של כהנים נקמצת הקומץ קרב לעצמו והשיריים קריבין לעצמן והוא הדין כ) כאן עצים: **עצים** טעונין קמילה. והוא הדין ימין וקידוש כלי:

אפיק

יד א מיי' פי"ח מהל' מעה"ק הלכה יג:

זבחים נו.]

[ד"ל מנלן]

לקמן קה:

נמליחה ולהגשה כמנחה צריך קמילה כמנחה כה"ד לאדר' ד"ס צריכין עצים שמתנדב כו' ז"ק

האמ"ג כו' דמרבי בגלל אחרים ז"ק ס"א דמרבי בגך ז"ק מ"ן

וקרא' למאי כו' ז"ק

ד' מילין ז"ק

[וע"ע תוס' ע"ן לג. ד"ה מתחנין]

[ד"ל בנסכם]

[ועי' תוס' זבחים נו. ד"ה מנין וכו' ופסחים נט. ד"ה לאתויי]

ובסים לוקחין כהן ז"ק

וטועלים בהם ז"ק

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה דם מעל וכו' דאם כן דמדרבים בגלל וכו' ובגלל דמתיר מרבים לדם נ"ב ונרבי דם וכו' למעוטי מאי א"כ קרא' למאי:

שיטה מקובצת
א] מאן שמעת ליה כו' (כדקתני)[דתניא] קרבן מלמד שמתנדבין עצים רבי כו' ויש לה קדושת הגוף דאילו רבנן אין לה קדושת הגוף דיכול לפדותה אבל לרבי יש קדושת הגוף ממש כמו מנחה. גליון: ב] רבי עיין תוס' לקמן (דף פ"ט ע"ב): ג] מבעיא בעיא: ד] רבי אומר עצים קרבן הן ותיבת מנחה נמחק: ה] ועומר הם תיבת הם נמחק: ו] כתיב: ז] גזרין משום דחשיבי שראוין למזבח למערכה דלאחר שהיתה המערכה סדורה הי' נותנים עליה ב' גזרי עצים: ח] יומא הס"ד ומה"ד מעונים הגשה במנחה: ט] דמקיש עצים למנחה הס"ד ומה"ד קמיצה המתנדב שני גזרין מבקע מלא קומצו קסמים דקים ונותן על המערכה ומה"ד נותן האחרים

הס"ד ומה"ד עצים מטעונים עצים והמתנדב: י) וכלל מה הפרט שאחרים באים לה חובה אף: יא) מנחה מיוחדת שמתרת: יב) תיבות ואף על גב נמחק: יג) עצים דהוה מצי למיפרך דנרבי הנך בגלל אחרים באים חובה לבד ובגלל דמתיד מרבית לדם נמחק: יד) מאי הס"ד ומה"ד קרא למאי אתא מנחה: טו) נסכים נסכי יין אין: טז) דלרבי יהודה. עי' בתוס' זבחים (דף נ"ו ע"א): יז) משום. (תוס') זבחים (דף נו ע"א [דף פב.]): יח) וא"ת מא"ל לרבא דרבי ותיבות מאי שנא לתא שם: יט) דאינן נקמצות ר"ל דאין לך מנחת נדבה של ישראל שאינה נקמצת. מהר"ם: כ) וה"ה כמו כן נימא בעצים לרבי ותיבות כאן עצים נמחק:

(כקומץ המנחה)

נושא
בגיטה
דמיל עצים
מבורך למלח נבאה ונאמנה
דנינן כרבי דאמר
דמאחר דעצים נקראים
"קרבן", בדינן נמי מלח
מבנה (דף כו.)

△ (מירק) קושיות

▽ תשובות

═ "ונבוי רבי"

* סוגריים לשם דיון
כדי להגיד אין לתשובה
"מאי מבעיין עצים"
לתוך הסוגיות אותן
הכוך לשאלה-ותשובה
דונגי עצים כדי מלח

⊛ ויוצא
דאין ממעטים
עצים ממליחה
ורק דם
ממעטין